

**LIETUVOS RESPUBLIKOS
ALKOHOLIO KONTROLĖS
Į S T A T Y M A S**

1995 m. balandžio 18 d. Nr. I-857
Vilnius

**I SKYRIUS
BENDROSIOS NUOSTATOS**

1 straipsnis. Įstatyme vartojamos pagrindinės sąvokos

Etilo alkoholis (toliau – alkoholis) – narkotinio veikimo medžiaga, galinti lemti pripratimą ir priklausomybę nuo jos.

Alkoholio produktai – nedenatūruotas etilo alkoholis, denatūruotas etilo alkoholis, techninis etilo alkoholis, alkoholiniai gėrimai, ingredientai ir žaliavos, kuriuose yra etilo alkoholio.

Alkoholiniai gėrimai – gėrimai, kurių tūrinė etilo alkoholio koncentracija sudaro nuo 1 iki 50 procentų.

Alkoholio reklama – su alkoholiniais gėrimais supažindinančios, jų gamybą, prekybą, importą, aptarnavimo būdus ar vartojimą remiančios audio arba vizualinės informacijos neasmeniškas perdavimas įvairiais būdais ir priemonėmis, įskaitant netiesioginę alkoholio reklamą tiesioginiam ar netiesioginiam alkoholinių gėrimų rėmimo efektui gauti.

Netiesioginė alkoholio reklama – alkoholinių gėrimų realizavimo ir vartojimo rėmimas populiarinant alkoholinius gėrimus gaminančių, importuojančių ar realizuojančių įmonių pavadinimus, naudojant prekės ženklus, simbolius, kitus būdingus alkoholinių gėrimų požymius, taip pat Lietuvos Respublikoje realizuojamas prekes, gaminius, kitas materialines informacijos laikmenas, paslaugas, tiesiogiai nesusietas su alkoholiniais gėrimais ir jų vartojimu.

Alkoholinių gėrimų rėmimas – į vartotoją orientuoti informavimo ir įtikinėjimo veiksmai, turintys įtakos apsispręsti pirkti alkoholinius gėrimus.

Alkoholio kontrolė – šiame įstatyme ir kituose teisės aktuose numatytų alkoholio produktų gamybos, importo, vidaus prekybos, vartojimo, alkoholio reklamos valstybinio reguliavimo priemonių, skirtų alkoholinių gėrimų bendrajam suvartojimui, taip pat alkoholinių gėrimų, kitų produktų, kuriuose yra etilo alkoholio, vartojimo nulemtoms kenksmingoms pasekmėms sveikatai ir ūkiui mažinti, visuma.

Stacionarinės prekybos įmonės ir stacionarinės viešojo maitinimo įmonės – prekybos ir viešojo maitinimo įmonės, kurių pastatams, kaip nekilnojamajam turtui, Lietuvos Respublikos įstatymai ir kiti teisės aktai nustato valstybinę teisinę registraciją.

2 straipsnis. Alkoholio kontrolės įstatymo paskirtis ir jo reguliuojami santykiai

Alkoholio kontrolės įstatymo paskirtis – mažinti bendrąjį alkoholio suvartojimą, piktnaudžiavimą alkoholiu, jo daromą žalą sveikatai ir ūkiui, nustatyti alkoholio produktų gamybos ir prekybos valstybės monopolio įvedimo bei valstybės monopolinės teisės gaminti, parduoti ir importuoti šiame įstatyme nustatytus alkoholio produktus suteikimo ūkio subjektams teisinius pagrindus.

Šis įstatymas reguliuoja santykius, susijusius su alkoholio produktų, maisto produktų su alkoholio priedais, kitų produktų, kuriuose yra etilo alkoholio, gamyba, vidaus prekyba, laikymu, importu, eksportu, vartojimu, bei nustato valstybės alkoholio kontrolės Lietuvos Respublikoje pagrindus.

3 straipsnis. Valstybės alkoholio kontrolės politikos principai

Valstybės alkoholio kontrolės politikos principai yra:

- 1) mokesčiais mažinti alkoholinių gėrimų prieinamumą ;
- 2) valstybinio reguliavimo priemonėmis riboti privatų pelną, gautą iš alkoholinių gėrimų gamybos, importo ir prekybos alkoholiniais gėrimais;
- 3) skatinti įmones gaminti, importuoti ir realizuoti alkoholinius gėrimus, kurių tūrinė etilo alkoholio koncentracija mažesnė kaip 22 procentai;
- 4) riboti alkoholinių gėrimų realizavimo ir vartojimo rėmimą;
- 5) papildomai naudoti nustatytos dalies akcizų už alkoholinius gėrimus įmokas sveikatos programoms rengti ir įgyvendinti;
- 6) skatinti privačias įmones prisidėti įgyvendinant valstybės alkoholio kontrolės politiką;
- 7) didinti visuomenės informuotumą alkoholio vartojimo daromos socialinės ir ekonominės žalos sveikatai ir ūkiui klausimais;
- 8) didinti nevartojančių ar retai alkoholinius gėrimus vartojančių gyventojų skaičių remiant blaivybės organizacijų veiklos programas;
- 9) remti nealkoholinių gėrimų gamybą ir prekybą;
- 10) remti laisvos nuo alkoholio gyvenamosios aplinkos planavimą;
- 11) skatinti laisvos nuo alkoholio socialinės aplinkos formavimą ir socialinę veiklą.

Jeigu šio įstatymo 2 straipsnio antrojoje dalyje nurodyti santykiai nėra įstatymų sureguliuoti ir jiems negalima pritaikyti teisės aktų, reguliuojančių panašius santykius, nuostatų, tai sprendžiant kilusius ginčus, taikomi šio straipsnio pirmojoje dalyje išvardinti principai.

II SKYRIUS

ALKOHOLIO IR KITŲ PRODUKTŲ, KURIUOSE YRA ETILO ALKOHOLIO, GAMYBOS, PREKYBOS, IMPORTO, EKSPORTO BEI VARTOJIMO REGULIAVIMO YPATUMAI, ALKOHOLIO PRODUKTŲ KLASIFIKAVIMO, KOKYBĖS BEI VISUOMENĖS SVEIKATOS SAUGOS REIKALAVIMŲ IR RODIKLIŲ REGLAMENTAVIMAS

4 straipsnis. Alkoholio produktų gamybos, prekybos ir importo reguliavimo ypatumai

Alkoholio produktai yra priskiriami specialioms gaminiam, kurių gamybai, importui, prekybai ir vartojimui pagal šį ir kitus įstatymus bei teisės aktus taikomas ypatingas valstybinio reguliavimo režimas.

Lietuvos Respublikos Vyriausybė, remdamasi Prekybos įstatymo 4 straipsnio pirmąja dalimi, ypatingais atvejais gali įvesti alkoholinių gėrimų didmeninės ir mažmeninės prekybos valstybės monopolį. Monopolio įvedimo pagrindus ir sąlygas, jo įgyvendinimo tvarką nustato įstatymai ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimai.

Lietuvos Respublikos Vyriausybė ypatingais atvejais, kai Lietuvos gyventojų ligotumas alkoholinėmis psichozėmis viršija nustatytą rodiklį, gali nustatyti alkoholinių gėrimų grupių gamybos ir importo kvotas. Ligtumo alkoholinėmis psichozėmis rodiklį, kurį viršijus įvedamos alkoholinių gėrimų grupių gamybos ir importo kvotos, šias kvotas bei jų įvedimo terminus nustato Lietuvos Respublikos Vyriausybė Sveikatos apsaugos ministerijos teikimu.

5 straipsnis. Produktų, kuriuose yra etilo alkoholio, gamybos, prekybos, importo ir vartojimo valstybinio reguliavimo ypatumai

Jei skysčiai (technologiniai, parfumerijos ir kosmetikos pramonės gaminiai ir kt.), kuriuose yra etilo alkoholio, vartojami kaip apsvaigimą sukelianys gėrimai, tai Lietuvos Respublikos Vyriausybė turi teisę, remdamasi Sveikatos apsaugos ministerijos pateiktais šių skysčių vartojimo ir jo sąlygojamų žalingų pasekmių sveikatai statistikos atrankinių tyrimų duomenimis, reguliuoti jų gamybą, importą, vidaus prekybą ir vartojimą pagal šio įstatymo normas.

Maisto produktų su alkoholio priedais gamybos, importo bei vidaus prekybos tvarką, remdamasi šiuo ir kitais įstatymais bei teisės aktais, nustato Lietuvos Respublikos Vyriausybė.

6 straipsnis. Alkoholio produktų kokybės ir higieninių rodiklių reglamentavimas

Lietuvos Respublikoje įmonių gaminami, į ją importuojami ir Lietuvos Respublikoje realizuojami alkoholio produktai (toliau – alkoholio produktai) pagal kokybės ir higieninius rodiklius privalo atitikti Lietuvos Respublikos norminius dokumentus.

Reikalavimai alkoholio produktų kokybei nustatomi norminiuose dokumentuose, kuriuos rengia ir tvirtina Lietuvos standartizacijos tarnyba prie Valdymo reformų ir savivaldybių reikalų ministerijos.

Alkoholio produktų higieniniai rodikliai nustatomi norminiuose dokumentuose, kuriuos rengia ir tvirtina Sveikatos apsaugos ministerija.

Kiekvienai Lietuvos Respublikoje pagamintų alkoholio produktų siuntai įmonė gamintoja privalo išduoti Lietuvos valstybinės kokybės inspekcijos prie Lietuvos standartizacijos tarnybos nustatyto pavyzdžio šių produktų kokybę liudijantį pažymėjimą (sertifikatą).

Asmenys, atsakingi už alkoholio produktų, kurie neatitinka kokybės ir (ar) higieninių rodiklių, nustatytų Lietuvos Respublikos norminiuose dokumentuose, pagaminimą ir išleidimą į apyvartą, atsako pagal įstatymus bei kitus teisės aktus.

7 straipsnis. Alkoholio produktų atitikimo norminių dokumentų reikalavimams nustatymas

Ar alkoholio produktai atitinka šio įstatymo bei Lietuvos Respublikos norminių dokumentų reikalavimus, pagal kompetenciją kontroliuoja Lietuvos valstybinė kokybės inspekcija prie Lietuvos standartizacijos tarnybos, Valstybinė higienos inspekcija prie Valstybinės visuomenės sveikatos priežiūros tarnybos, Valstybinė visuomenės sveikatos priežiūros tarnyba prie Sveikatos apsaugos ministerijos, kitos Lietuvos Respublikos Vyriausybės įgalios kontrolės institucijos. Alkoholio produktų tyrimus atlieka nustatyta tvarka akredituotos laboratorijos. Alkoholinių gėrimų kokybės ir higieninės ekspertizės pagrindus, tvarką ir įkainius nustato atitinkamai Lietuvos valstybinė kokybės inspekcija prie Lietuvos standartizacijos tarnybos ir Sveikatos apsaugos ministerija.

Jeigu šio įstatymo ir kitų teisės aktų įgalios kontrolės institucijos, tirdamos nustatyta tvarka paimtus alkoholio produktų pavyzdžius, nustato, kad šie neatitinka norminių dokumentų reikalavimų, tai laikoma, kad šių reikalavimų neatitinka visa alkoholio produktų siunta, iš kurios buvo paimti pavyzdžiai. Alkoholio produktų siuntų, kurios pagal kontrolės institucijų užsakymu atliktos ekspertizės išvadas pripažintos neatitinkančiomis šio įstatymo ir norminių dokumentų reikalavimų, realizavimo sustabdymo ir tolesnio naudojimo tvarką nustato Lietuvos Respublikos Vyriausybė.

8 straipsnis. Alkoholinių gėrimų klasifikavimas

Lietuvos Respublikoje įmonių gaminamų, į ją importuojamų ir Lietuvos Respublikoje realizuojamų alkoholinių gėrimų rūšys (toliau – alkoholiniai gėrimai) klasifikuojamos į grupes, atsižvelgiant į jų tūrinę etilo alkoholio koncentraciją. Kiekvienai alkoholinių gėrimų grupei turi būti nustatyta maksimali tūrinė etilo alkoholio koncentracija. Alkoholinių gėrimų grupes ir etilo alkoholio koncentraciją jose nustato norminiai dokumentai, kuriuos rengia Valstybinė tabako ir alkoholio kontrolės tarnyba prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės (toliau – VTAKT) ir tvirtina Lietuvos standartizacijos tarnyba prie Valdymo reformų ir savivaldybių reikalų ministerijos.

9 straipsnis. Alkoholinių gėrimų prekinis žymėjimas

Alkoholinių gėrimų prekinio žymėjimo reikalavimus nustato Lietuvos Respublikos norminiai dokumentai, kuriuos rengia ir tvirtina Lietuvos standartizacijos tarnyba prie Valdymo reformų ir savivaldybių reikalų ministerijos.

Lietuvos Respublikoje gaminamų ir realizuojamų alkoholinių gėrimų etiketėse privalo būti nurodyta tūrinė etilo alkoholio koncentracija juose.

III SKYRIUS ALKOHOLIO PRIEINAMUMO RIBOJIMAS

I SKIRSNIS ALKOHOLIO PRODUKTŲ GAMYBOS VALSTYBINIS REGULIAVIMAS

10 straipsnis. Namų gamybos stiprių alkoholinių gėrimų gaminimo reguliavimas

Lietuvos Respublikoje draudžiama gaminti naminę degtinę, brogą, kitus namų gamybos stiprius alkoholinius gėrimus. Alkoholinių gėrimų pripažinimo namų gamybos stipriais alkoholiniais gėrimais kriterijus nustato VTAKT.

11 straipsnis. Alkoholio produktų gamybos Lietuvos Respublikoje valstybinio reguliavimo ypatumai

Alkoholinių gėrimų, maisto produktų etilo alkoholio priedų gamybai naudojamas etilo alkoholis turi būti pagamintas tik iš maisto žaliavų ir neddenatūruotas. Alkoholio produktų pripažinimo denatūruotais kriterijus nustato norminiai dokumentai, kuriuos rengia ir tvirtina Sveikatos apsaugos ministerija.

Lietuvos Respublikoje įmonėms draudžiama gaminti vyną pramoniniu būdu iš sulfituotų sulčių.

Lietuvos Respublikoje draudžiama diegti tokias užsienio šalių alkoholinių gėrimų gamybos technologijas, kurios skirtos žemesnės kokybės alkoholiniams gėrimams gaminti negu tose pačiose šalyse ir Lietuvoje išleidžiama analogiška aukštesnės kokybės produkcija.

12 straipsnis. Teisės gaminti alkoholio produktus suteikimas įmonėms

Įmonėms leidžiama gaminti alkoholio produktus tik turint Lietuvos Respublikos Vyriausybės ar jos pavedimu VTAKT trejiems metams išduotą leidimą. Leidimas gaminti alkoholio produktus įmonėms išduodamas tik turint nustatyta tvarka patvirtintus norminius dokumentus, nustatančius šių produktų gamybos technines sąlygas (įrangą), kokybės ir higieninius reikalavimus bei rodiklius, alkoholinių gėrimų kokybės tyrimo laboratoriją ir nustatytos kvalifikacijos personalą. Personalo kvalifikacinius reikalavimus nustato VTAKT.

Leidimuose turi būti įrašytos leidžiamų gaminti alkoholio produktų, įskaitant alkoholinius gėrimus, rūšys.

Leidimų gaminti alkoholio produktus išdavimo ir atšaukimo sąlygas bei tvarką, atsisakymo juos išduoti pagrindus, remdamasi šiuo bei Įmonių įstatymu, nustato Lietuvos Respublikos Vyriausybė.

13 straipsnis. Teisės gaminti atskirus alkoholio produktus suteikimas nustatytų rūšių įmonėms

Tik valstybinėms įmonėms šio įstatymo ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka suteikiama teisė gaminti neddenatūruotą etilo alkoholį bei alkoholinius gėrimus, kurių tūrinė etilo alkoholio koncentracija viršija 22 procentus. Šis reikalavimas netaikomas šio straipsnio antroje dalyje nurodytai įmonei ir jai nustatytam alkoholinių gėrimų asortimentui bei AB „Sema“, gaminančiai neddenatūruotą etilo alkoholį, kaip pagrindinės mielių gamybos papildomą produktą.

Tik UAB „Lietuviškas midus“ šio įstatymo ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka suteikiama teisė gaminti iki šio įstatymo priėmimo gamintus alkoholinius gėrimus.

Kitų rūšių įmonėms šio įstatymo ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka suteikiama teisė gaminti kitus alkoholio produktus, įskaitant alkoholinius gėrimus, kurių tūrinė etilo alkoholio koncentracija neviršija 22 procentų.

Šio straipsnio pirmosios, antrosios ir trečiosios dalių nuostatos galioja iki 2000 m. gruodžio 31 d. Nuo 2001 m. sausio 1 d. teisė gaminti alkoholio produktus, kurių turinė alkoholio koncentracija viršija 22 procentus, suteikiama tik valstybinėms įmonėms. Alkoholio produktų gamybos valstybės monopolio įvedimo sąlygas ir tvarką nustato įstatymai ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimai.

II SKIRSNIS

ALKOHOLIO PRODUKTŲ IMPORTO IR EKSPORTO VALSTYBINIS REGULIAVIMAS

14 straipsnis. Alkoholinių gėrimų įvežimo į Lietuvos Respubliką reguliavimo ypatumai

Lietuvos Respublikos, užsienio valstybių piliečiams, užsienio valstybių diplomatinėms atstovybėms, laivų ir lėktuvų atsargoms priskiriamą alkoholinių gėrimų kiekį, kurį leidžiama įvežti į Lietuvos Respubliką, nustato Lietuvos Respublikos Vyriausybė VTAKT teikimu. Leidžiamas įvežti į Lietuvos Respubliką alkoholinių gėrimų kiekis nustatomas pagal alkoholinių gėrimų grupes.

Alkoholio produktų įvežimo į Lietuvos Respubliką ir gabenimo tranzitu per jos teritoriją tvarką įmonėms nustato Lietuvos Respublikos Vyriausybė.

15 straipsnis. Alkoholio produktų importo valstybinio reguliavimo ypatumai

Tik įmonėms, turinčioms Lietuvos Respublikos Vyriausybės ar jos pavedimu VTAKT išduotą leidimą gaminti alkoholio produktus, šio įstatymo ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka leidžiama importuoti nedenačtuotą etilo alkoholį be teisės jį realizuoti kitoms įmonėms.

16 straipsnis. Alkoholio produktų importo tvarka

Importuoti alkoholio produktus įmonėms leidžiama tik, kai jos turi:

- 1) šio įstatymo ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimų nustatyta tvarka išduotą leidimą;
- 2) įmonės gamintojos – užsienio šalies ūkio subjekto išduotą pažymėjimą (sertifikatą), liudijantį alkoholio produktų kokybę;
- 3) nustatytą alkoholinių gėrimų talpų specialų ženklumą.

Dokumentų, nurodytų šio straipsnio pirmosios dalies 2 punkte, įforminimo reikalavimus nustato Lietuvos valstybinė kokybės inspekcija prie Lietuvos standartizacijos tarnybos.

Importuojamų alkoholinių gėrimų talpų specialaus ženklavimo ir jo taikymo tvarką nustato Lietuvos Respublikos Vyriausybė.

Įmonės, kurios importavo alkoholio produktus, privalo Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatyta tvarka ir terminais juos užpajamuoti.

Alkoholio produktų importo tvarką, remdamasi šiuo įstatymu, nustato Lietuvos Respublikos Vyriausybė.

17 straipsnis. Leidimų importuoti alkoholio produktus išdavimo tvarka

Vienerius metus galiojančius leidimus importuoti alkoholio produktus, remdamasi šiuo įstatymu, išduoda Lietuvos Respublikos Vyriausybė ar jos pavedimu VTAKT.

Leidžiamų kiekvienais metais išduoti leidimų importuoti alkoholinius gėrimus skaičių nustato Lietuvos Respublikos Vyriausybė ar jos pavedimu VTAKT, remdamasi alkoholio bendrojo suvartojimo tendencijomis, alkoholio vartojimo nulemtų kenksmingų pasekmių sveikatai ir ūkiui statistikos duomenimis, tačiau kiekvienais metais galiojančių leidimų importuoti skaičius neturi viršyti dešimties.

Leidimai importuoti alkoholinius gėrimus išduodami pagal viešą konkursą, kurio sąlygas bei tvarką nustato ir visuomenės informavimo priemonėse skelbia Lietuvos Respublikos Vyriausybė.

Leidimai importuoti alkoholinius gėrimus išduodami tik toms įmonėms, kurios pateikia dokumentus, liudijančius apie sudarytas sutartis tik su tokiais užsienio ūkio subjektais, kurie dėl savo

produkcijos kokybės patikimumo yra įtraukti į alkoholinių gėrimų gamintojų asociacijų leidžiamus biuletenius.

Leidimuose importuoti alkoholio produktus įrašomi leidžiamų importuoti alkoholio produktų rūšys, taip pat alkoholinių gėrimų grupės.

Įmonėms, kurios turi leidimus importuoti alkoholio produktus, draudžiama pagal sutartį perduoti kitiems ūkio subjektams teisę importuoti alkoholio produktus naudojant gabenimo dokumentuose įmonių, turinčių šią teisę, pavadinimus.

Leidimų importuoti alkoholio produktus išdavimo ir atšaukimo sąlygas bei tvarką, atsisakymo juos išduoti pagrindus, remdamasi šiuo bei Įmonių įstatymu, nustato Lietuvos Respublikos Vyriausybė.

18 straipsnis. Alkoholio produktų eksporto valstybinis reguliavimas

Alkoholio produktų eksporto tvarką, remdamasi šiuo įstatymu, nustato Lietuvos Respublikos Vyriausybė.

III SKIRSNIS

VIDAUS PREKYBOS ALKOHOLIO PRODUKTAIS REGULIAVIMAS

19 straipsnis. Vidaus prekybos alkoholio produktais leidimai

Didmeninė prekyba alkoholio produktais leidžiama tik turint Lietuvos Respublikos Vyriausybės ar jos pavedimu VTAKT vieneriems metams išduotus leidimus. Didmeninės prekybos leidimai išduodami konkurso tvarka.

Leidimai, kurie nustatyta tvarka išduodami įmonėms gaminti ar importuoti alkoholio produktus, galioja, išskyrus šio įstatymo 15 straipsnyje nustatytus atvejus, ir didmeninei prekybai alkoholio produktais, tačiau tik tomis jų rūšimis, taip pat alkoholinių gėrimų grupėmis, kurios yra įrašytos į leidimą gaminti ar importuoti alkoholio produktus. Didmeninės prekybos apimtys privalo atitikti alkoholio produktų gamybos ar importo apimtis.

Mažmeninė prekyba alkoholiniais gėrimais leidžiama tik turint atitinkamos savivaldos vykdomosios institucijos vieneriems metams pagal šio įstatymo 20, 21 ir 22 straipsnių nuostatas išduotus, esant atitinkamo policijos komisariato sutikimui, leidimus. Sezoninės prekybos alumi ir alkoholiniais gėrimais, kurių tūrinė etilo alkoholio koncentracija neviršija 22 procentų, leidimai išduodami kurortinio sezono laikotarpiui.

Savivaldos vykdomosios institucijos leidžiamų kiekvienais metais išduoti mažmeninės prekybos alkoholiniais gėrimais prekybos ir viešojo maitinimo įmonėse leidimų konkretų skaičių nustato, remdamasi alkoholio bendrojo suvartojimo tendencijomis atitinkamos teritorijos administraciniame vienetė, alkoholio vartojimo nulemtų kenksmingų pasekmių sveikatai ir ūkiui statistikos duomenimis.

Prekybos įmonėms išduodamų mažmeninės prekybos alkoholiniais gėrimais leidimų skaičius neturi viršyti šių normatyvų:

1) ne daugiau kaip 1 leidimas – 1000 miesto gyventojų;

2) ne daugiau kaip 1 leidimas – 500 rajono gyventojų. Kurortinio sezono laikotarpiu sezoninės prekybos alumi ir alkoholiniais gėrimais, kurių tūrinė etilo alkoholio koncentracija neviršija 22 procentų, normatyvus nustato savivaldybės.

Mažmeninės prekybos alkoholiniais gėrimais ir prekybos alkoholiniais gėrimais viešojo maitinimo įmonėse leidimai išduodami pagal viešą konkursą, kurio sąlygas ir tvarką nustato ir visuomenės informavimo priemonėse skelbia savivaldybės. Leidimų išdavimo tvarką savivaldybėse kontroliuoja VTAKT atstovai.

Mažmeninės prekybos alkoholiniais gėrimais prekybos ir viešojo maitinimo įmonėse leidimuose turi būti įrašyta leidžiamų realizuoti alkoholinių gėrimų rūšys, alkoholinių gėrimų grupės bei prekybos jais laikas ir vieta.

Leidimų įmonėms užsiimti vidaus prekyba alkoholio produktais išdavimo bei atšaukimo sąlygas ir tvarką, atsisakymo juos išduoti pagrindus, remdamasi šiuo bei Įmonių įstatymu, taip pat prekybos alkoholio produktais tvarką nustato Lietuvos Respublikos Vyriausybė.

20 straipsnis. Alkoholio produktų realizavimo reikalavimai

Lietuvos Respublikoje realizuoti draudžiama:

- 1) alkoholio produktus be įmonės gamintojos išduoto atitikimo pažymėjimo, liudijančio kiekvienos alkoholio produktų siuntos kokybę;
- 2) tokių rūšių alkoholio produktus, taip pat alkoholinius gėrimus pagal jų grupes, kurie neįrašyti į leidimus juos importuoti, realizuoti;
- 3) importuotus alkoholinius gėrimus be nustatyto specialaus ženklavimo, taip pat tuos importuotus alkoholinius gėrimus, kurių ženklavimas neturi įmonės, turinčios importo ir (ar) didmeninės prekybos alkoholiniais gėrimais teisę, papildomos specialios žymos;
- 4) alkoholinius gėrimus, kurių etilo alkoholis pagamintas ne iš maisto žaliavų;
- 5) importuotus ar Lietuvos Respublikoje pagamintus alkoholio produktus, kurių kokybės ir (ar) higieniniai rodikliai neatitinka Lietuvos Respublikos norminių dokumentų reikalavimų;
- 6) importuotus ir Lietuvos Respublikoje pagamintus alkoholinius gėrimus, kurių prekinis žymėjimas neatitinka Codex Alimentarius reikalavimų;
- 7) falsifikuotus alkoholio produktus;
- 8) alų, kurio tūrinė etilo alkoholio koncentracija didesnė kaip 9,5 procento;
- 9) vynus, kurių tūrinė etilo alkoholio koncentracija didesnė kaip 22 procentai;
- 10) distiliuoto etilo alkoholio gaminius, kurių tūrinė etilo alkoholio koncentracija didesnė kaip 50 procentų;
- 11) namų gamybos alų ar namų gamybos vyną;
- 12) nedematizuotą, demetizuotą etilo alkoholį bei techninį etilo alkoholį gyventojams, išskyrus nedematizuotą etilo alkoholį, realizuojamą gyventojams vaistinėse Sveikatos apsaugos ministerijos nustatyta tvarka;
- 13) pilstomus alkoholinius gėrimus, išskyrus prekybą jais (be teisės išsinešti) stacionarinėse viešojo maitinimo įmonėse;
- 14) alkoholinius gėrimus nestacionarinėse prekybos įmonėse, išskyrus kioskuose parduodamą alų, gamyklų supilstytą į tarą;
- 15) alkoholinius gėrimus asmenims, jaunesniems kaip 18 metų;
- 16) alkoholinius gėrimus neblaiviams asmenims;
- 17) alkoholinius gėrimus uniformuotiems pareigūnams.

Importuotų alkoholinių gėrimų specialaus ženklavimo papildymo specialia įmonės, turinčios didmeninės prekybos alkoholiniais gėrimais teisę, žyma tvarką nustato VTAKT.

Alkoholinių gėrimų pardavėjai turi teisę, reikalui esant, reikalauti iš asmenų, kurie perka alkoholinius gėrimus, pateikti asmens amžių liudijantį dokumentą.

Didmeninės prekybos įmonėms, turinčioms teisę parduoti alkoholinius gėrimus, leidžiama juos realizuoti tik toms mažmeninės prekybos ar viešojo maitinimo įmonėms, kurios turi šios prekybos leidimus.

Įmonėms, turinčioms leidimą gaminti alkoholio produktus, leidžiama juos realizuoti didmeninės, mažmeninės prekybos ar viešojo maitinimo įmonėms, turinčioms leidimus užsiimti šia veikla.

Juridiniai ir fiziniai asmenys, gaminantys arba realizuojantys nekokybiškus, falsifikuotus alkoholio produktus, suklastoję ar pateikę melagingus alkoholio produktų kokybę liudijančius atitikimo pažymėjimus ar nustatytą specialųjį ženklavimą bei žymas, atsako pagal šį ir kitus įstatymus.

21 straipsnis. Prekybos alkoholiniais gėrimais prekybos įmonėse tvarka

Lietuvos Respublikoje draudžiama prekiauti alkoholiniais gėrimais:

- 1) sveikatos priežiūros, ugdymo, sporto įstaigose ir jų teritorijose, prie maldos namų (atstumu, kurį nustato savivaldybės kartu su religinėmis bendruomenėmis);
- 2) vaikams ir paaugliams skirtų prekių prekyvietėse;
- 3) masiniuose sporto, kultūros, religiniuose, šventiniuose renginiuose, mitinguose, manifestacijose (išskyrus alkoholinius gėrimus, kurių tūrinė etilo alkoholio koncentracija neviršija 12 procentų);
- 4) iš prekybos automatų;
- 5) tarptautinių ir respublikinių kelių pakelėse, išskyrus Lietuvos Respublikos norminiuose dokumentuose nustatytu atstumu nuo jų įrengtose stacionarinėse viešojo maitinimo įmonėse;
- 6) prekybos įmonėse, įrengtose degalinėse ir prie jų;
- 7) asmenims, jaunesniems kaip 18 metų;
- 8) kitais Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatytais atvejais.

Prekiauti alkoholiniais gėrimais leidžiama tik išimtinai tokiai prekybai skirtose stacionarinėse prekybos įmonėse arba jų specializuotuose skyriuose, skirtuose tokiai prekybai, išskyrus prekybą kioskuose alumi, gamyklų supilstytu į tarą.

Prekiauti alkoholiniais gėrimais prekybos įmonėse, įrengtose ar įrengiamose daugiabučiuose gyvenamuosiuose namuose, leidžiama Daugiabučių namų savininkų bendrijų įstatymo ir Lietuvos Respublikos Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos daugiabučių namų savininkų bendrijų įstatymo įgyvendinimo“ nustatyta tvarka.

Prekybos įmonėse leidžiama prekiauti alkoholiniais gėrimais tik nuo 11 valandos. Už leidimo prekiauti alkoholiniais gėrimais prekybos įmonėse po 22 valandos, taip pat sekmadieniais išdavimą imamas dvigubo tarifo žyminis mokestis.

Savivaldos vykdomosios institucijos turi teisę riboti nustatytą alkoholinių gėrimų pardavimo laiką pagal nustatytas alkoholinių gėrimų grupes, atsižvelgdamos į įmonių padarytus prekybos alkoholiniais gėrimais tvarkos pažeidimus ir į atitinkamų policijos komisariatų pasiūlymus.

Prekybos alkoholiniais gėrimais įmonėse, įskaitant neapmuitinamas parduotuves, taisykles, remdamosi šiuo įstatymu, tvirtina Lietuvos Respublikos Vyriausybė.

Atitinkamų policijos komisariatų vadovai turi teisę už prekybos alkoholiniais gėrimais taisyklių pažeidimus sustabdyti prekybą alkoholiniais gėrimais prekybos įmonėse iki 24 valandų.

Savivaldos vykdomosios institucijos turi teisę riboti ar uždrausti prekybą alkoholiniais gėrimais valstybinių bei religinių švenčių ir masinių renginių dienomis.

22 straipsnis. Prekybos alkoholiniais gėrimais viešojo maitinimo įmonėse tvarka

Prekiauti alkoholiniais gėrimais viešojo maitinimo įmonėse, įrengtose ar įrengiamose daugiabučiuose gyvenamuosiuose namuose, leidžiama Daugiabučių namų savininkų bendrijų įstatymo ir Lietuvos Respublikos Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos daugiabučių namų savininkų bendrijų įstatymo įgyvendinimo“ nustatyta tvarka.

Už leidimo prekiauti alkoholiniais gėrimais viešojo maitinimo įmonėse po 22 valandos išdavimą imamas dvigubo tarifo žyminis mokestis.

Atitinkamų policijos komisariatų vadovai turi teisę už prekybos alkoholiniais gėrimais taisyklių pažeidimus sustabdyti prekybą alkoholiniais gėrimais viešojo maitinimo įmonėse iki 24 valandų.

Prekybos alkoholiniais gėrimais viešojo maitinimo įmonėse taisykles, remdamosi šiuo įstatymu, tvirtina Lietuvos Respublikos Vyriausybė.

IV SKYRIUS

ALKOHOLINIŲ GĖRIMŲ VARTOJIMO MAŽINIMAS IR KONTROLĖ

I SKIRSNIS

ALKOHOLIO BENDROJO SUVARTOJIMO MAŽINIMO ORGANIZACINĖS PRIEMONĖS

23 straipsnis. Alkoholio bendrojo suvartojimo mažinimo planavimas

Lietuvos Respublikos Vyriausybė savo veiklos programoje privalo nustatyti savo kadencijos laikotarpiui alkoholio bendrojo suvartojimo mažinimo rodiklius.

24 straipsnis. Alkoholio produktų gamybos, prekybos, importo, eksporto, vartojimo, jo daromos žalos sveikatai ir ūkiui statistika

Lietuvos Respublikoje nustatyta tvarka tvarkoma alkoholio produktų gamybos, vidaus ir užsienio prekybos apskaita ir statistikos informacija.

Visos įmonės, kurios gamina ir realizuoja Lietuvos Respublikoje alkoholio produktus, privalo tvarkyti jų gamybos ir vidaus prekybos apskaitą bei nustatyta tvarka teikti apie tai statistikos informaciją Statistikos departamentui prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės.

Lietuvos Respublikos užsienio prekybos alkoholio produktais apskaita tvarkoma pagal muitinėms pateikiamų krovinių deklaracijų duomenis. Statistikos informaciją apie Lietuvos Respublikos užsienio prekybą Statistikos departamentui prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatyta tvarka teikia Muitinės departamentas prie Finansų ministerijos.

Alkoholio produktų gamybos, vidaus ir užsienio prekybos statistikoje naudojamos apskaitos ir statistikos informacijos teikimo bei skelbimo tvarką tvirtina Lietuvos Respublikos Vyriausybė.

Lietuvos Respublikoje ne rečiau kaip kartą per metus atliekami alkoholio vartojimo, jo daromos ekonominės žalos sveikatai ir ūkiui valstybiniai ir žinybiniai atrankiniai statistikos tyrimai.

Alkoholio vartojimo, jo daromos ekonominės žalos sveikatai ir ūkiui valstybinių ir žinybinių atrankinių statistikos tyrimų organizavimo teisinius pagrindus nustato Statistikos įstatymas.

25 straipsnis. Alkoholinių gėrimų vartojimo ribojimas

Lietuvos Respublikoje vartoti alkoholinius gėrimus draudžiama:

1) visose ugdymo, sveikatos priežiūros, karinėse ir sukarintos tarnybos, policijos įstaigose ir jų teritorijose;

2) valstybės valdžios ir valdymo institucijose, išskyrus oficialius priėmimus;

3) visų rūšių viešajame transporte, išskyrus tolimojo susisiekimo traukinius, laivus, kur yra atskirai įrengtos viešojo maitinimo vietos, taip pat lėktuvus, skrendančius už Lietuvos Respublikos ribų.

Savivaldos vykdomosios institucijos turi teisę nustatyti viešąsias vietas, kuriose draudžiama vartoti alkoholinius gėrimus ar jų atitinkamas grupes.

26 straipsnis. Visuomenės informavimas apie alkoholį, jo vartojimo lemiamą žalą sveikatai ir ūkiui

Švietimo ir mokslo ministerija privalo parengti sveikatos ugdymo visose bendrojo lavinimo mokyklose ir kitose švietimo įstaigose programas bei įtraukti sveikatos ugdymo klausimus į naujai leidžiamus vadovėlius.

Visos švietimo įstaigos, suderinusios su Sveikatos apsaugos ministerija, privalo į ugdymo programas įtraukti žinias apie alkoholinius gėrimus, jų daromą žalą sveikatai ir ūkiui, sveikatai palankios aplinkos, užkertančios kelią alkoholio vartojimo daromai žalai, sveikos gyvensenos formavimą.

Lietuvos radijo ir televizijos laidose ne rečiau kaip du kartus per savaitę ir ne mažiau kaip po 5 minutes bendro laiko televizijos žiūrovams ir radijo klausytojams patogiausiu laiku turi būti transliuojamos laidos sveikatos ugdymo klausimais.

27 straipsnis. Alkoholio kontrolės programos

Lietuvos Respublikos Vyriausybė rengia, tvirtina ir įgyvendina valstybės alkoholio kontrolės programą. Valstybės alkoholio kontrolės programa finansuojama iš Valstybinio sveikatos fondo lėšų. Valstybinio sveikatos fondo steigimo ir jo lėšų šaltinių formavimo tvarką nustato įstatymai ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimai.

Valstybės alkoholio kontrolės programos tikslams pasiekti savivaldybės rengia ir įgyvendina savivaldybių alkoholio kontrolės programas. Savivaldybių alkoholio kontrolės programos finansuojamos iš savivaldybių sveikatos fondų lėšų. Savivaldybių sveikatos fondų steigimo ir jų lėšų šaltinių formavimo tvarką nustato įstatymai ir kiti teisės aktai.

Kiti fiziniai ir juridiniai asmenys gali rengti ir kitas alkoholio kontrolės programas, dėl jų rengimo ir įgyvendinimo teikti pasiūlymus Lietuvos Respublikos Vyriausybei, Nacionalinei sveikatos tarybai (toliau – NST), VTAKT ir kitoms valstybės alkoholio kontrolės politiką formuojančioms ir įgyvendinančioms institucijoms.

Alkoholio kontrolės programos rengiamos, finansuojamos, įgyvendinamos ir kontroliuojamos pagal Lietuvos Respublikos Vyriausybės patvirtintus sveikatos programų rengimo, tvirtinimo, finansavimo, įgyvendinimo ir kontrolės nuostatus.

28 straipsnis. Blaivybės organizacijų veiklos programų rėmimas

Blaivybės organizacijų veiklos programos nustatyta tvarka remiamos:

- 1) iš Sveikatos sistemos įstatyme nustatyto Valstybinio sveikatos fondo ir savivaldybių sveikatos fondų, labdaros ir paramos davėjų;
- 2) įmonių, įstaigų ir organizacijų Labdaros ir paramos įstatymo nustatyta tvarka;
- 3) iš kitų teisėtai įgytų lėšų.

Tvarką, pagal kurią iš Sveikatos sistemos įstatyme nustatytų sveikatos fondų remiamos blaivybės organizacijų veiklos programos, nustato šių fondų nuostatai.

II SKIRSNIS ALKOHOLINIŲ GĖRIMŲ RĖMIMO RIBOJIMAS

29 straipsnis. Alkoholinių gėrimų pardavimo rėmimo ribojimas

Įmonėms, turinčioms teisę prekiauti alkoholiniais gėrimais, draudžiama naudoti tokius jų pardavimo rėmimo būdus:

- 1) dalį prekių išduoti veltui arba kaip premiją;
- 2) taikyti fiksuotas nuolaidas kuponų, išspausdintų visuomenės informavimo priemonėse, savininkams;
- 3) organizuoti nemokamą naujų alkoholinių gėrimų pavyzdžių platinimą;
- 4) teikti savo produkciją į loterijas, konkursus, žaidimus kaip prizus arba kartu su jais, išskyrus alų ir šampaną;
- 5) organizuoti mažmeninės prekybos subjektų konkursus dėl alkoholinių gėrimų pardavimo rėmimo.

Lietuvos Respublikos Vyriausybė įmonėms, kurios turi nustatyta tvarka išduotus leidimus prekiauti alkoholiniais gėrimais, turi teisę nustatyti ir kitus alkoholinių gėrimų pardavimo rėmimo ribojimus.

30 straipsnis. Alkoholinių gėrimų reklamos draudimas

Lietuvos Respublikoje alkoholinių gėrimų reklama draudžiama:

- 1) per Lietuvos radijo ir televizijos stotyse pagamintas radijo ir televizijos programas, taip pat per Lietuvos spaudą;
- 2) panaudojant užsienio šalyse atspausdintus, įvežtus į Lietuvos Respubliką ir joje realizuojamus specializuotus reklaminius leidinius, skirtus alkoholio reklamai;

- 3) paštu (naudojant atvirlaiškius, vokus, pašto ženklus);
 4) kitais audio arba vizualinės informacijos perdavimo būdais, priemonėmis, įskaitant netiesioginę alkoholinių gėrimų reklamą.

Kaip įgyvendinamas alkoholio reklamos draudimas, kontroliuoja VTAKT, Spaudos kontrolės valdyba prie Teisingumo ministerijos, savivaldybės.

Audio arba vizualinės informacijos turinio, apipavidalinimo, jos perdavimo būdų pripažinimo alkoholio reklama kriterijus, alkoholio reklamos draudimo kontrolės tvarką nustato Lietuvos Respublikos Vyriausybė.

31 straipsnis. Alkoholinių gėrimų gamybos ir prekybos įmonių populiarinimo ribojimas

Lietuvos Respublikos ir užsienio alkoholinių gėrimų gamybos ir prekybos įmonės gali užsiimti sporto, kultūros ir kitų renginių, kurie nesusieti su alkoholiniais gėrimais ir jų vartojimu, rėmimu. Rėmimas nesuteikia jokių teisių alkoholio reklamos srityje.

III SKIRSNIS

ALKOHOLIO BENDROJO SUVARTOJIMO MAŽINIMO EKONOMINĖS PRIEMONĖS

32 straipsnis. Importo maito mokesčio ir akcizų tarifų už alkoholio produktus diferencijavimas

Alkoholio produktų apmokestinimo maito mokesčiu ir akcizais tvarką nustato įstatymai ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimai.

Maito mokesčio bei akcizų už Lietuvos Respublikoje realizuojamus ir importuojamus alkoholinius gėrimus tarifai diferencijuojami pagal nustatytas alkoholinių gėrimų grupes.

Lietuvos Respublikos Vyriausybė maito mokesčio ir akcizų tarifus turi reguliuoti taip, kad alkoholinių gėrimų kainos didėtų greičiau negu gyventojų pajamos.

33 straipsnis. Žyminio mokesčio už leidimus gaminti, importuoti, prekiauti alkoholio produktais tarifų diferencijavimas

Žyminio mokesčio už leidimus gaminti, parduoti, importuoti alkoholio produktus tarifai diferencijuojami atsižvelgiant į nustatytas alkoholinių gėrimų rūšis, jų grupes, prekybos alkoholiniais gėrimais laiką ir kitas šio įstatymo nustatytas sąlygas.

34 straipsnis. Minimalaus gyvenimo lygio nustatymo ypatumai

Alkoholinius gėrimus įtraukti į minimalų maisto produktų ir ne maisto prekių bei paslaugų rinkinį minimaliam gyvenimo lygiui apskaičiuoti draudžiama.

IV SKIRSNIS

PIKTNAUDŽIAVIMO ALKOHOLIU RIBOJIMAS

35 straipsnis. Vairavimo kontrolės tvarka

Asmenys, vairuojantys transporto priemones Lietuvos Respublikoje, gali būti tikrinami dėl neblaivumo, girtumo ir alkoholio kiekio kraujyje. Darbdaviai privalo užtikrinti, kad jų darbuotojai, vairuojantys įmonių transporto priemones, prieš išvykdami į reisą būtų tikrinami dėl neblaivumo (girtumo).

Asmenų, vairuojančių transporto priemones, patikrinimą vairavimo metu dėl neblaivumo ir girtumo organizuoja policija. Įtarus, kad šie asmenys neblaivūs (girti), Sveikatos apsaugos ministerijos įgaliotos sveikatos priežiūros įstaigos atlieka jų medicininę apžiūrą.

Asmenų, vairuojančių transporto priemones, tikrinimo dėl neblaivumo (girtumo) tvarką, vairavimo metu leidžiamą maksimalią etilo alkoholio koncentraciją asmenų, vairuojančių antžeminio,

vandens ir oro transporto priemonės Lietuvos Respublikoje, kraujuje nustato Lietuvos Respublikos Vyriausybė.

Neblaivių vairuotojų vairavimas transporto priemonių, leidimas vairuoti transporto priemones neblaiviems asmenims užtraukia Administracinių teisės pažeidimų kodekso nustatytą atsakomybę.

36 straipsnis. Narkologinės priežiūros organizavimas

Narkologinę priežiūrą Lietuvos Respublikoje Sveikatos apsaugos ministerijos nustatyta tvarka pagal kompetenciją atlieka akredituotos valstybinės ir nevalstybinės sveikatos priežiūros įstaigos, medicinos personalas, besiverčiantis privačia narkologinės priežiūros praktika.

Narkologinę priežiūrą Lietuvos Respublikoje koordinuoja Lietuvos narkologijos centras, kurį steigia ir jo nuostatus tvirtina Lietuvos Respublikos Vyriausybė. Narkologinės priežiūros tvarką nustato įstatymai, Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimai, Sveikatos apsaugos ministerijos teisės aktai.

Lietuvos Respublikoje asmenys, apsinuodiję alkoholiu, gali būti įstatymų ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka detoksikuojami savivaldybių detoksikacijos centruose ir kitose sveikatos priežiūros įstaigose. Šiuos asmenis policija gali priverstinai hospitalizuoti detoksikacijos centruose ir kitose sveikatos priežiūros įstaigose tik tuo atveju, kai:

- 1) jie savo veiksmais gali padaryti esminės žalos savo ar aplinkinių sveikatai, gyvybei;
- 2) jų būklė nesąmoninga.

Asmenų, apsinuodijusių alkoholiu, savivaldybių detoksikacijos centrų veiklos, detoksikavimo tvarką ir sąlygas nustato įstatymai ir kiti teisės aktai.

Įstatymų numatytais atvejais ir tvarka gali būti apribotas asmenų, sergančių priklausomybės nuo alkoholio sindromu, veiksnumas ir jiems taikomos socialinės bei psichologinės reabilitacijos priemonės.

V SKYRIUS

VALSTYBĖS ALKOHOLIO KONTROLĖS VALDYMO INSTITUCIJŲ KOMPETENCIJA

37 straipsnis. Valstybės alkoholio kontrolės politikos formavimo sistema

Valstybės alkoholio kontrolės politiką pagal kompetenciją formuoja ir koordinuoja Lietuvos Respublikos Seimas, Vyriausybė, Nacionalinė sveikatos taryba, savivaldybių tarybos, kitos įstatymų nustatytos institucijos. Jų įgaliojimus alkoholio kontrolės srityje nustato šis ir kiti įstatymai bei teisės aktai.

38 straipsnis. Nacionalinės sveikatos tarybos kompetencija alkoholio kontrolės srityje

Nacionalinės sveikatos tarybos bendrąją kompetenciją ir teises sveikatos politikos koordinavimo srityje, jos sudarymo pagrindus nustato Sveikatos sistemos įstatymas.

Nacionalinė sveikatos taryba alkoholio kontrolės srityje:

- 1) prisideda formuojant ir įgyvendinant valstybės alkoholio kontrolės politiką;
- 2) prisideda rengiant, aprobuojant valstybės alkoholio kontrolės programą ir koordinuojant jos įgyvendinimą;
- 3) prižiūri, kaip VTAKT ir kitos Vyriausybės institucijos įgyvendina alkoholio kontrolės politiką;
- 4) kaupia, apibendrina informaciją apie alkoholio kontrolės politikos efektyvumą ir teikia ją Lietuvos Respublikos Seimui ir Vyriausybei;
- 5) skelbia mokslinę, informacinę ir analitinę medžiagą, leidžia leidinius apie alkoholio kontrolės politiką Lietuvoje;
- 6) dalyvauja tarptautinių organizacijų, tiriančių ir koordinuojančių šalių alkoholio kontrolės politiką, veikloje;
- 7) kiekvienais metais daro Seime pranešimą apie alkoholio kontrolės būklę Lietuvoje;

8) atlieka kitas funkcijas, priskirtas jai pagal šį ir kitus įstatymus bei NST nuostatus.

39 straipsnis. Valstybės alkoholio kontrolės politikos vykdomųjų institucijų sistema

Valstybės alkoholio kontrolę pagal kompetenciją atlieka ministerijos, VTAKT, kitos Vyriausybės institucijos, valstybinės tarnybos, valstybinės inspekcijos, savivaldos vykdomosios institucijos, policija, sveikatos sistemos įstaigos. Jų kompetenciją alkoholio kontrolės srityje nustato šis ir kiti įstatymai bei teisės aktai.

40 straipsnis. Valstybinė tabako ir alkoholio kontrolės tarnyba

Šio įstatymo įgyvendinimui užtikrinti Lietuvos Respublikos Vyriausybė steigia Valstybinę tabako ir alkoholio kontrolės tarnybą. Jos kompetenciją nustato Sveikatos sistemos įstatymas, šis įstatymas bei VTAKT veiklos nuostatai, kuriuos tvirtina Lietuvos Respublikos Vyriausybė.

41 straipsnis. Valstybinės tabako ir alkoholio kontrolės tarnybos veiklos kontrolė

Kasmet Lietuvos Respublikos Vyriausybė iš Valstybės kontrolės departamento, Sveikatos apsaugos ministerijos, Vidaus reikalų ministerijos, Pramonės ir prekybos ministerijos atstovų skiria komisiją, kuri tikrina, kaip VTAKT vykdo šio įstatymo ir kitų teisės aktų reikalavimus, įgyvendina valstybės alkoholio kontrolės politiką.

VI SKYRIUS

ATSAKOMYBĖS UŽ ALKOHOLIO KONTROLĖS ĮSTATYMO PAŽEIDIMUS TAIKYMO TVARKA

42 straipsnis. Atsakomybė už Alkoholio kontrolės įstatymo pažeidimus

Asmenys, pažeidę Alkoholio kontrolės įstatymo reikalavimus, atsako šio ir kitų įstatymų nustatyta tvarka.

43 straipsnis. Administracinės atsakomybės už Alkoholio kontrolės įstatymo pažeidimus taikymo tvarka

Piliečius ir pareigūnus administracinėn atsakomybėn už Alkoholio kontrolės įstatymo pažeidimus įstatymų nustatyta tvarka traukia ir administracines nuobaudas skiria valstybės įgaliotų institucijų pareigūnai.

Piliečių ir pareigūnų patraukimas administracinėn atsakomybėn neatleidžia jų nuo prievolės atlyginti Alkoholio įstatymo pažeidimais padarytą žalą sveikatai ir turtui.

Lietuvos Respublikoje pagaminti falsifikuoti, į ją įvežti kaip kontrabanda bei joje realizuojami alkoholio produktai, kurie neatitinka kokybės reikalavimų, reglamentuotų Lietuvos Respublikos norminiuose dokumentuose, Administracinių teisės pažeidimų kodekso nustatyta tvarka gali būti VTAKT ar kitų tam įgaliotų institucijų, kontroliuojančių įmonių komercinę ir ūkinę ar sveikatinimo veiklą, konfiskuojami.

Konfiskuotų alkoholio produktų realizavimo ar sunaikinimo, jei jie neatitinka norminių dokumentų kokybės klausimais reikalavimų, ir už juos gautų lėšų panaudojimo, specialių sandėlių ir parduotuvių konfiskuotiems alkoholio produktams realizuoti steigimo tvarką nustato Lietuvos Respublikos Vyriausybė.

44 straipsnis. Ekonominių sankcijų už Alkoholio kontrolės įstatymo pažeidimus taikymas

Valstybinė tabako ir alkoholio kontrolės tarnyba arba Valstybinė higienos inspekcija prie Valstybinės visuomenės sveikatos priežiūros tarnybos, arba Lietuvos valstybinė kokybės inspekcija prie Lietuvos standartizacijos tarnybos, arba Spaudos kontrolės valdyba prie Teisingumo ministerijos turi teisę skirti įmonėms, įstaigoms, organizacijoms iki 10 procentų jų gauto metinio pelno (prekybos

įmonėms – metinės bendrosios apyvartos), skaičiuojamo už praėjusius metus, piniginę baudą, jeigu jos nesilaiko šio įstatymo reikalavimų.

Piniginės baudos už šio įstatymo pažeidimus dydis nustatomas atsižvelgiant į atsakomybę lengvinančias ir sunkinančias aplinkybes, pažeidėjo turtinę padėtį.

Ekonominių sankcijų už šio įstatymo pažeidimus apskaičiavimo tvarką, atsakomybę lengvinančių ar sunkinančių aplinkybių kriterijus ir juos atitinkančių piniginių baudų, skiriamų už šio įstatymo pažeidimus, dydį nustato Lietuvos Respublikos Vyriausybė.

45 straipsnis. Piniginių baudų išieškojimas

Šio įstatymo 44 straipsnio pirmojoje dalyje nurodytų institucijų nutarimas dėl piniginės baudos skyrimo už šio įstatymo pažeidimus, kuriame nurodomas baudos dydis (suma), siunčiamas teisės aktų pažeidėjui.

Piniginė bauda turi būti sumokama į šio įstatymo 44 straipsnio pirmojoje dalyje nurodytų institucijų sąskaitas banke ne vėliau kaip per vieną mėnesį nuo dienos, kurią šio įstatymo pažeidėjams įteiktas nutarimas paskirti baudą.

46 straipsnis. Nesumokėtų piniginių baudų išieškojimas ir delspinigių už laiku nesumokėtas pinigines baudas skaičiavimas

Ūkio subjektų nesumokėtas pinigines baudas kartu su delspinigiais, kurie už kiekvieną dieną sudaro 0,2 procento piniginės baudos, išieško šio įstatymo 44 straipsnio pirmojoje dalyje nurodytos institucijos ne ginčo tvarka.

47 straipsnis. Nutarimo taikyti ekonominę sankciją vykdymo atidėjimas

Jei yra aplinkybių, dėl kurių nedelsiant įvykdyti nutarimą taikyti ekonominę sankciją negalima, šio įstatymo 44 straipsnio pirmojoje dalyje nurodytų institucijų pareigūnas, kuris priėmė nutarimą, pagal ūkio subjektų, dėl kurių priimtas nutarimas, motyvuotą pareiškimą gali atidėti nutarimo vykdymą iki mėnesio.

Nutarimų taikyti ekonomines sankcijas atidėjimo pagrindus nustato Lietuvos Respublikos Vyriausybė.

48 straipsnis. Nutarimų dėl ekonominių sankcijų taikymo apskundimas

Ūkio subjektai, nesutinkantys su šio įstatymo 44 straipsnio pirmojoje dalyje nurodytų institucijų nutarimu dėl ekonominių sankcijų taikymo, gali per vieną mėnesį nuo nutarimo paskelbimo dienos kreiptis į teismą dėl šio nutarimo atšaukimo arba jo pakeitimo ir nuostolių atlyginimo.

Kreipimasis į teismą nesustabdo šio įstatymo 44 straipsnio pirmojoje dalyje nurodytų institucijų nutarimų dėl ekonominių sankcijų taikymo vykdymo, jeigu teismas nenustato kitaip.

Šio įstatymo 44 straipsnio pirmojoje dalyje nurodytos institucijos nutarimas dėl ekonominių sankcijų už teisės aktų pažeidimus taikymo ir jo pagrindimas skelbiami viešai.

49 straipsnis. Nuostolių atlyginimo tvarka

Nuostoliai, ūkio subjektų patirti dėl šio įstatymo 44 straipsnio pirmojoje dalyje nurodytų institucijų nutarimų, pažeidžiančių šio įstatymo reikalavimus, atlyginami iš nutarimus priėmusių institucijų lėšų, kurios vėliau išieškomos iš kaltųjų asmenų.

50 straipsnis. Išieškotų ekonominių sankcijų sumų skirstymo tvarka

Lėšos, kurios šio įstatymo nustatyta tvarka išieškomos į šio įstatymo 44 straipsnio pirmojoje dalyje nurodytos institucijos sąskaitą pagal šios institucijos pareigūnų priimtus nutarimus taikyti ekonomines sankcijas, naudojamos tokia tvarka:

1) 50 procentų pagal pavedimus pervedama į pagal Sveikatos sistemos įstatymą Sveikatos apsaugos ministerijos nustatyto Valstybinio sveikatos fondo specialiąją sąskaitą;

2) 25 procentai pagal pavedimus skiriama savivaldybių, kurių teritorijoje yra ūkio subjektai, kuriems taikomos ekonominės sankcijos, sveikatos fondams, o 5 procentai iš jų – savivaldybių švietimo fondams sveikatos ugdymo mokyklose tikslams;

3) Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatytos dalys jos nustatyta tvarka skiriamos šio įstatymo 44 straipsnio pirmojoje dalyje nurodytos institucijos pareigūnams ir asmenims, padėjusiems išaiškinti Alkoholio kontrolės įstatymo pažeidimus, dėl kurių buvo skirta piniginė bauda, skatinti (iki 5 procentų, bet ne daugiau 10 000 litų už kiekvieną išaiškintą pažeidimą).

Asmens, padėjusio išaiškinti Alkoholio kontrolės įstatymo pažeidimus, anonimiškumą garantuoja šis įstatymas.

Ekonominių sankcijų sumos, kurias išieško ne ginčo tvarka šio įstatymo 44 straipsnio pirmojoje dalyje nurodytos institucijos, Sveikatos sistemos įstatymo nustatytiems sveikatos fondams turi būti pervedamos ne vėliau kaip per 10 dienų nuo tų sumų patekimo į šio įstatymo 44 straipsnio pirmojoje dalyje nurodytos institucijos sąskaitą.

51 straipsnis. Ginčai dėl Alkoholio kontrolės įstatymo pažeidimų

Juridinių ir fizinių asmenų ginčai dėl šio įstatymo pažeidimų bei materialinės atsakomybės už juos sprendžiami teismine tvarka.

Lietuvos Respublikos ir užsienio juridinių bei fizinių asmenų ginčai dėl šio įstatymo pažeidimų sprendžiami Lietuvos Respublikos įstatymų nustatyta tvarka, jeigu Lietuvos Respublikos tarptautinėse sutartyse nenumatyta kitaip.

VII SKYRIUS BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

52 straipsnis. Alkoholio kontrolės įstatymo įsigaliojimas

Alkoholio kontrolės įstatymo 4 straipsnio antroji ir trečioji dalys, 5 straipsnio antroji dalis, 6 straipsnio antroji, trečioji ir ketvirtoji dalys, 7 straipsnis, 8 straipsnis, 10 straipsnis, 11 straipsnio pirmoji dalis, 12 straipsnio trečioji dalis, 13 straipsnio pirmoji ir ketvirtoji dalys, 14 straipsnis, 16 straipsnio antroji, trečioji, ketvirtoji ir penktoji dalys, 17 straipsnio antroji, trečioji ir septintoji dalys, 18 straipsnis, 19 straipsnio aštuntoji dalis, 20 straipsnio antroji dalis, 21 straipsnio šeštoji dalis, 22 straipsnio ketvirtoji dalis, 24 straipsnio ketvirtoji dalis, 27 straipsnio pirmoji ir ketvirtoji dalys, 30 straipsnio trečioji dalis, 31 straipsnis, 32 straipsnio antroji dalis, 33 straipsnis, 35 straipsnio trečioji dalis, 36 straipsnio antroji ir ketvirtoji dalys, 43 straipsnio ketvirtoji dalis, 44 straipsnio trečioji dalis, 47 straipsnio antroji dalis, 50 straipsnio pirmosios dalies 3 punktas įsigalioja Lietuvos Respublikos Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos alkoholio kontrolės įstatymo 52 straipsnyje nurodytų straipsnių įgyvendinimo“ nustatyta tvarka.

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

RESPUBLIKOS PREZIDENTAS

ALGIRDAS BRAZAUSKAS